

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål til ministrene.

Spørgetiden

Spm. nr. S 360

1) Til udenrigsministeren af:

Holger K. Nielsen (SF):

»Er regeringen enig med den grønlandske landsstyreformand i, at en accept af de amerikanske planer om en modernisering af radarerne på Thulebasen forudsætter en accept fra Rusland, og er det fortsat regeringens opfattelse, at ABM-traktaten under alle omstændigheder skal spejkes?«

Skriftlig begrundelse

Det er kommet frem i pressen – bl.a. i Weekendavisen den 29. oktober og Berlingske Tidende den 3. november – at den amerikanske regering planlægger en storstilet modernisering af sit raketforsvar, som bl.a. indbefatter en modernisering af Thulebasen.

De amerikanske planer har medført skarpe reaktioner fra Rusland og Kina, og der ligger det problem i planerne, at de strider imod ABM-traktaten. Dette erkendes også af den amerikanske administration, men der er kommet meldinger om, at USA under alle omstændigheder vil opbygge sit nye forsvarssystem.

Det er i sig selv dybt problematisk, men det vil sætte den danske regering under pres. Det er hidtidig dansk politik, at ABM-traktaten skal overholdes, hvilket bl.a. kom til udtryk i en dagsorden fra 1987, der forholdt sig til Reagans stjernekrigsprojekt.

Jonathan Motzfeldt har meldt ud, at det grønlandske landsstyre vil kunne acceptere en modernisering, forudsat at ABM-traktaten overholdes. Hvilket i praksis indebærer, at også Rusland er indforstået. Det er afgørende, at den danske regering vil give en utvetydig melding om, at det også er den danske regerings holdning.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): USA overvejer at opstille et såkaldt begrænset nationalt missilforsvarssystem, forkortet NMD. NMD skal kunne forsvare – eller være virksomt – imod et enkelt eller nogle få missiler. Bag-

grunden er, at det vurderes, at truslen mod USA fra langtrækkende missiler er stigende. Det er vurderingen, at en række fjendtlige stater, bl.a. Nordkorea, anvender mange ressourcer på at udvikle missiler, der kan true oversøiske amerikanske mål, men også mål i USA.

USA har i NATO og har bilateralt – altså direkte over for Danmark – orienteret om NMD-planerne. USA har oplyst, at en eventuel beslutning om at etablere et begrænset NMD er under overvejelse. Der kan tidligst forventes stillingtagen til noget sådant i løbet af næste sommer. Der er således heller ikke taget stilling til systemets konkrete indhold og struktur.

Regeringen ønsker fortsat, at Thuleradarernes anvendelse ikke skal være i strid med gældende international ret. USA og Rusland er blevet enige om at drøfte en tilpasning af ABM-traktaten i lyset af planerne om det amerikanske NMD. Der er tale om bilaterale drøftelser, tosidede drøftelser mellem USA og Rusland.

En tilpasning af ABM-traktaten kræver begge parter indforståelse. Det er ikke muligt på nuværende tidspunkt at spå om udfaldet af disse forhandlinger. Det er mit indtryk – mit klare indtryk – at USA gør sig store anstrengelser for at nå til enighed med Rusland. USA har givet udtryk for, at man er umiddelbart juridisk forpligtet til og politisk indstillet på at bevare ABM-traktaten som en hjørnesten i den strategiske stabilitet.

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg vil godt takke for svaret og er meget tilfreds med, at regeringen som udgangspunkt har den holdning, at anvendelsen af Thuleradaren skal følge indgåede traktater og aftaler.

Jeg er med på, at der foregår forhandlinger mellem Rusland og USA i øjeblikket omkring ABM-traktaten, men det er jo ikke så enkelt som så, fordi der i USA er kommet en stigende tendens til, at man så at sige er ligeglad med internationale aftaler, en tendens til at ville gøre tingene selv. Da Senatet stemte testbanratifikationen ned, var det udtryk for en ny linje i amerikansk politik, og meget tyder på, at der op til det amerikanske præsidentvalg er meget stærke kræfter, der ønsker at gennemføre denne her modernisering, ligegyldigt om det strider mod ABM-traktaten.

Dertil kommer, at der i Rusland har vist sig en overraskende negativitet i forhold til at forhandle med USA. Og det vil sige, at det her er ved at blive en konflikt mellem USA og